

O CO VLASTNĚ SRBOVĚ USILUJÍ.

Mnohým, kteří sledují zmatené správy o situaci na Balkáně, není dosud jasno, o co se Srbům vlastně jedná, a v čem má poklad jejich vystupování proti Rakousko-Uhersku. Odpor Srbů proti záboru Bosny a Heregoviny těžko se dá objasnit stanoviskem úzce srbským; ale nestává jej v pravé světle ani ban chorvatský baron Raich, jenž právě vleče před soudnou stolicí 53 chorvatských Srbů, jimž obžaloba klade za vinné, že chovají velezářné záměry naproti Rakousko-Uhersku, čili že chtějí utvořit velký národní srbský stát na útraty sousedního státu habšberského. Baron Raich touto obžalobou ukazuje, že nemá ani zdání o velikém a živelném hnutí, které se právě odehrává v duši srbského národa.

Nutno přiznati, že Srbové dlouho křehce nerozuměli boji Čechů a Slovínů proti Němcům. Němečtí viděli se jim nositeli a šířiteli kultury, a že by od nich nějaké nebezpečí hrozilo srbské národnosti, ani ve smu jim nenapadlo. Přijímali Němce tak, jak si přejí, aby od druhých národů přijímání byli. Mladá inteligence srbská ráda a bez obav navštěvovala vysoké a odborné německé školy, srbské dámy odvívaly se podle vídeňské módy, mládež německé žurnalistiky překládala zvláštní váha.

Teprve v poslední, ano nejspolehlivější době svítlo Srbům, že pronikáním Němců a jejich satelitů na Balkán jest ohrožena národnost jejich a že úspěchy, kterých Německo dožívá na škodu Srbska i ostatních balkánských národů, chovají v sobě hrozné nebezpečí pro všechno Slovanstvo. Není to pouze rakousko-uherský zábor Bosny a Heregoviny, co Srby vytrhlo z dosavadního optimismu a bezstarostnosti; je to stejno, ba snad ještě větší měrou vládnoucí postavení Německa v Cařihradě, co Srbům otevřelo oči, aby jasně viděli položení své i druhých národů balkánských.

Ostatní Balkáně to dosud nepochopili, anebo jen částečně, jako Bulhaři. Chvíli se zdálo, že Turci prozírali, ale brzy se ukázalo, že jsou úplně slepi. Čím méně jsou Srbové pochopování od svých balkánských soukmenovců a sousedů, tím více je proniká vědomí úlohy, kterou na ně vznáší dějiny. Úlohou jejich jest obrana samohybnosti balkánských národností a států proti vlivu germánskému, jenž na ně naléhá se dvou stran: se strany Rakousko-Uherska přímo a se strany Německa skrze Cařihrad nepřímě.

Toto jest vědomí užší úlohy Srbů vzhledem k Balkánu. Ale oni současně pochopili, že dějiny na ně vzkládají důležitou úlohu vzhledem ke Slovanstvu. Když pozorovali, že mezi tím, co se prohlašuje zábor Bosny a Heregoviny a co do zářebného žaláře odvádějí přes padesát denuncovačů srbských velezářců, veškeré Německo se obojuje generálním útokem na posice národa českého i slovinského, rázem nebylo mezi Srby sedláka a pastevce, kterému by nebyla zřejma souvislost mezi těmito událostmi a tím i slovanská stránka tak široce rozvíjené otázky srbské.

Ano, taková jest podstata současného boje národa srbského. Srbům v té chvíli nejde o zbudování jednotného národního státu srbského, ale jde jim o záchranu srbské národnosti, srbského jazyka, srbských mravů a zvláštností. Jde jim o záchranu těchto mravních statků také u jiných národností balkánských, i u německých a nemadžarských národností Rakousko-Uherska.

Je tedy povaha srbského boje čistě ideální a proto snad doehází tak slabého porozumění a praktických a materialistických národů západoevropských. Je s podivem, s jakou lehkostí se všichni západoevropští národové přenesli přes propad Bosny a Heregoviny Rakousko-Uhersku. Přes sto let ti národové hlásají právo sebeurčení národů a když se naskytne případ, kde dobyvatel, který dvě země mečem osvojil, Turecko, země prodává, národové západní Evropy, zapominajíce svých zásad a teorií, kšeftu tomu tleskají.

Při tom kšeftu upřímně řečeno, nemají Srbové tak za zlé Rakousko-Uhersku, jako Turecko. Turecko jim osvědčilo, že je pořádný

starým jmatelcem a prodávatelem otroků a že se jeho dějinná povaha nezměnila a změnit nedá. Turci, kteří nedávno za potlesku Evropy prohlásili konstituci, nespatriovali v tom nic obzvláštního, když jim učiněna nabídka na koupi Bosny a Heregoviny. A proč také, vždyť oni své válečné zajatce vzdýky na trhu prodávali! Prodejem Bosny a Heregoviny se Turecko objevilo ve staré podobě a národové balkánští poznali, že Turecko nemá způsobilosti býti členem balkánského spolku, něku hlavou jeho, neboť vznikla pro ně obava, že by Turecko bylo a to všecky je prodal, kdyby mohlo.

Tím je položení Balkáně a zvláště Srbů velmi ztiženo, ale konečně je lepší jasnost a jistota třeba v prvé chvíli neměla, než poměr neurčitý, v jakém balkánští národové od třiceti let naproti Turecku stáli. Ale když Turci vypadli v balkánském kole, Srbové posílili, že vůdčí úloha přechází na ně jako na nejčistější a politicky nejstarší z balkánských národů.

Tolik budíž krátce pověděno, by byla jasná psychologická stránka toho ruchu, který právě Srby zachvátí. Co se týče stránky politické, důležito především stále míti na zřeteli, že Srbsko nespojuje s Rakousko-Uherskem o Bosnu a Heregovinu, neches, aby Rakousko-Uhersko odtud vyšlo a jemu tam udělalo místo, nýbrž zasazuje se, aby otázka Bosny a Heregoviny byla rozsouzena areopagem volným, jež berlínskou smlouvou učinily a zaručily. Toto stanovisko Srbska zajišťuje je správné a oprávněné a k němu stále přihlížeti musí každý, kdo chce posuzovati spor Srbska a Černé Hory s Rakousko-Uherskem.

Otázka tak zv. kompenzací je povahy podřízené a po radě Izvolského, aby Srbsko od požadavku kompenzací upustilo, srbská vláda rychle pozorovala, že ruský ministr má pravdu, a slibila, že se dle jeho rady zachová. Srbové uznávají, že musejí spíše trvati na nedělitelnosti Bosny a Heregoviny a že zásad nedělitelnosti historických zemí, kterou zde Rusko právě přeneslo a Srbsko právě uznalo, je důležitá pro všecky země slovanské. Přijmutí této zásady má platnost odmítnutí německých záležitostí na dělení slovanských zemí vůbec, tedy také Čech, Srbové mají vědomí, že přijmutím ruské zásady zachránili jednotu českého království pro případ, že by se tento záslusk německý dostal z mezi vnitřní záležitosti české na tapetu politiky mezinárodní, ano jsou přesvědčeni, že Izvolskému, když tu radu dával, netanula na mysli jen Bosna a Heregovina, nýbrž také Čechy.

Co se týče slibovaných Rakousko-Uherskem obchodních výhod, Srbsko k těm slibům po dlouhých zkušenostech víry nemá. Rakousko-Uhersko příliš dlouho bezesví přičiny Srby obchodně tísnilo a čimlo to v dobách, kdy nemělo se Srbskem žádných politických sporů. Kdo se Srbům zaručí, že by se nevrátilo ku politice obchodního nátlaku hned zas, jakmile by sliby jeho přijali? Ale i kdyby tu záruka byla, srbský národ nedal by se stopou Turecka a neprodal by svoje ideály za hmotné výlohy.

NEJSTARŠÍ NOVINY EVROPSKÉ.

Historické album časopisů hodlá vydati "Cercle Belge des Collectionneurs de journaux." Tento hojnými prostředky vládnoucí spolek bruselský, jehož kulturně historickým účelům slouží vlastní orgán "Fureteur," uveřejní ve svém albu, umělecky a přepychově vypraveném, první stranu všech novin a časopisů ve skutečné velikosti, jež vycházely v 17. a 18. století v kulturním světě.

Belgie jest hrda, že v "Nieuwe Tydinghe" Abrahama Verhoevena v Antverpiích měla jeden z nejstarších časopisů. Poněvadž tento tiskopis vyšel poprvé r. 1620, byl pokládán vůbec za nejstarší noviny, až před několika lety Ferdinand van der Haegen a jeho spolupracovníci v Bibliotheca belgica zjistili, že "Ordinarij Avis," jež Jean Carolus již r. 1609 ve Štrasburku vydával, jsou prvními stálými novinami. Přes to jsou "Nieuwe Tydinghe" nejstarším listem belgickým a měly velmi dlouhý život. Zván později "Antverpská Gazetta," zanikl tento othodný

orgán veřejného mínění teprve r. 1827.

Věnují-li naše povolané kruhy tomuto podniku pozornost, může býti také české novinářství v belgickém albu zastoupeno dosti slušně. V Čechách počal vycházeti první periodický časopis již r. 1597 a nazván "Noviny pořádné celého měsíce září 1597" a vydával jej pražský tiskář Daniel Sedláčský, obdržev k tomu zvláštní výsadu od císaře Rudolfa. Třicetiletá válka však zastavila rozvoj českého novinářství a teprve r. 1672 vymohl si pražský tiskář Karel z Dobroslavina opět výsadu na vydávání novin, jež vycházely do konce 17. století.

Roku 1719 počal Karel Rosenmueller, tiskář pražský, vydávati první řádné noviny české s titulem "Oterní a sobotní Pražské poštovské noviny z rozličných zemí a krajů přeházející a obzvláštním Jeho cis. a král. Milosti nadáním obdarované." Rosenmueller vydával je až do své smrti r. 1744, po něm vydával je manžel jeho vdovy Kirschner do r. 1776. Po šestileté přestávce vycházely "Poštovské noviny" dále, ale nový duch v nich zavládl teprve, když je převzal ve vlastnictví Fr. z Schoenfeldu a vstoupil redakci Václava Krameriovi.

Roku 1789 vymohl si Kramerius koncesi a počal vydávati "Krameriovy cis. král. vlastenecké noviny."

Dědicové Krameriovi prodali tyto noviny r. 1823 Schoenfeldovi, od něhož je později přijali "synové Bohumila Háze." Jak se tehdy firma na českých tiskopisech označovala. Firma tato, když i "Poštovské noviny" přišly do jejího vlastnictví, vymohla si výsadní právo novinářské v Čechách a do r. 1845 vydávala jediné české noviny s titulem "Pražské noviny." Tak byla rodina Házeova z peněz českého lidu, jemuž dnes její "Bohemia" spílá nejhanebnější jmény. Nebylo by zajiště bez významu, upozorniti evropskou veřejnost, že i v 17. a 18. století, v době největšího politického i národnostního úpadku, pronikaly u nás živé kulturní snahy.

LITERATURA.

Dítě ubíjeem dětí. Pozoruhodným způsobem pojednává o hrozném případě radeševických vražd dětí dítětem Karel Pelant, v únorovém sešitu "Volné školy", kde vedle toho obsažen jest článek o případu slešny Kadeřábkové se stanoviska školských zákonů, a o poměru volné školy k náboženství. — Sešit na ukázkou vyzádati si možno na adresu: "Volná Škola", Král. Vinohrady.

Původ a vývoj náboženských ideí. V době, kdy otázky náboženství a klerikalismu silně se přetřásají a značný vliv mají i v životě veřejném, přichází Volná Myšlénka s novou knížkou, která zajistí vzbudí značnou pozornost. Jedná se o pojednání francouzského spisovatele K. F. Volneye: "Zříceniny". Jest to obsázný spis, který způsobem velmi poutavým a populárním vypisuje jednak vznik a zánik říši a jednak původ a vývoj náboženských ideí. Autor vede si tak obratně a zajímavě, že kniha jeho se nejen ve Francii dočkala mnoha vydání, ale i do mnoha jazyků byla přeložena. Zejména v druhé části své jsou "Zříceniny" sverchovaně zajímavými a poučnými. Spisovatel popisuje tak vznik ideí boha, načez uvádí hlavní soustavy náboženské a jejich vzájemný poměr. Tak popisuje kult živlu a přírodních sil, kult hvězd čili sabeism, kult symbolů, dvou principů (dualism), kult mystický a mravů (system jiného světa), svět oživený a oduševnělý, kult světové duše, kult velkého stavitele světa, náboženství Mojžíšovo, Zoroastrovo, brahmais, budhism a křesťanství. V závěru ukazuje společný cíl všech náboženství a cestu ze smutků, které v lidstvu jejich kněží vyvolali. — Nejlepším svědectvím o literární ceně této originální knihy jest to, že byla dána na Index. "Zříceniny" obsahují 286 stran a stojí pouhých 1 K 10 (i s poštovným), jež zašlete na adresu administrace "Volné Myšlénky", Kr. Vinohrady, Korunní 6. — Každý, kdo se o otázky původu náboženských ideí zajímá, nemůže se be "Zříceniny" obejít!

Jak I. H. C. smetanové sklizeče

napomáhají ku výchovu lepších telat.

Používáním I. H. C. smetanových sklizečů plyne přímý i nepřímý prospěch. Každý ví, že smetanový sklizeč uspořádá práci, čas a získá více máslého tuku z mléka, nežli možno dostat ručním sbíráním. To jest prospěch či úžitek přímý. Tu jsou nepřímé svědčivé příčiny, proč každý mlékař měl by mít smetanovou odstředivku. Vůně nepřímý užite k, též neméně důležitý, spočívá v tom, že možno telata lépe vyhovati. Sbíráte-li smetanu ručně, dostanou telata studené, nechludné, kyselé sbírané mléko, kteréž za mnoho nestojí.

Vozíte-li studené mléko do mlásky a zpět přivážíte si vaši část sbíraného mléka pro telata, jest to ještě horší. Nejen, že mléko to je zvržené, téměř bezezenné, ale zcela snadno zavřečí si můžete náklazu tuberkulózy do stáda svého. Máte-li ale I. H. C. smetanový sklizeč, odstředíte mléko a pokud jest teplé a čerstvé. Telata, prasata a drůbež dostanou sbírané mléko dříve nežli zvětrá, vychladne a kysne. Přidá-li se k němu trochu trochu pokruti, dostanete ideální potravu, ve skutečnosti právě tak dobrou jako jest mléko čisté. I. H. C. smetanový sklizeč velmi přesně odstředí. Používáním jednoho tohoto stroje získáte za jedno odhodí více smetany než co stroj ten váš stojí, máte-li ovšem několik alespoň dojen. V trhu jsou dva druhy I. H. C. smetanových sklizečů a sice Dairymaid a Bluebel.

Dairymaid smetanový sklizeč. Stroj tento má pohon řetězový a vyrábí se ve čtyřech velikostech — na 350, 450, 650 a 850 liber mléka za hodinu. Poněvadž převod síly pohonové

od klíky ku bubnu jest jednoduchý a přímý, stroj tento neobyčejně lehce běží a snadno v pořádku se udrží. Nejvýznamnější předností stroje tohoto jsou: dokonale odstředivání, pohodlná obsluha a jednoduchost, proto také jsou neobyčejně trvanlivé. Mléčná nádržka a klíka jsou ve výši pásu, v nejvýhodnějším místě pro snadnou práci. Koupíte-li si Dairymaid, můžete být jisti, že nejzajímavějším způsobem získáte všechno máslé mléko z mléka.

Bluebel smetanový sklizeč.

Bluebell je stroj s ozubeným hnačím ústrojím. Zvláště dobře sestrojen. Ústrojí zapadá v sebe na jednu tisícinu palce. Hnačí ústrojí jest dokonale chráněno před prachem a mlékem a opatřeno jest A-1 olejovým zařízením. Stroj jest jednoduchý. Dlouho vydrží a velmi lehce běží. Buben Bluebell odstředuje na tisícinu procenta máslého tuku. Jeho vnitřní odstředivací zařízení jest patentováno a jest to nejdokonalejší zařízení toho druhu vyráběné. Nádržka mléčná a hřtel klíky jsou v přímé výši, čímž práce se strojem tímto ulehčuje.

Opatříte-li si jednu z těchto odstředivek, získáte z mléka více máslého tuku, nežli nyní. Získáte více chutné a výživné potravu pro telata. Uspoříte si práci i čas. Navštivte místního jednatele International, prohlédněte si dobře I. H. C. smetanový sklizeč, jež na prodej má, nebo přejete-li si, dopište si pro úplné podrobnosti na hlavní úřadovnu: **INTERNATIONAL HARVESTER COMPANY OF AMERICA, U. S. A.** (INCORPORATED)

Máme. 18224 telefonů

v Omaze

a South Omaze

Zavolejte: Douglas 2, Contract Dept. a objednejte si jeden pro svůj domov.

NEBRASKA TELEPHONE CO

Dr. C. Rosewater

ČESKÝ LÉKAŘ A RANHOJČ. Úřadovna: 222 "Bee Building". Čtrnádi hodiny: Od 11—12 dop.; od 2—5, od 5:30—6 odp. — V neděli od 10—12 dopol. Telephones — Bell — D 1217 Residence D 504 Office Independent — A 1317 Residence A 1504 Office Obydlí — 2417 Jones Str.

CHCETE KOUPI TI HODINKY?

Můžeme nabídnouti vám bargain, jenž podobný nikdo nemohl by vám nabídnouti. Zabýváme se vyráběním a prodejem hodinek, — máme v oboru tom pětadvacetiletou zkušenost a žádný zákazník neopustil závod náš, aby byl nespokojen. Náš bojný odprodej umožnil nám učiniti tuto nabídku. Pánské hodinky, na 20 let zaručené, důkladně zrcené, s pláštěm, který chrání před prachem, gravírované, anebo ručně leštěné, jak si přejete, Elgin, nebo Waltham, 17 druhých kamenů, se zárukou, že poskytneme vám zdarma jakukoliv správkou po 5 let, pouze za \$11.75. Objednejte nyní. Poštovním objednávkám věnujeme zvláštní pozornost a zaručujeme nspokojení. Nemůžete v žádném jiném závodě dostat tak dobrých hodinek za tu cenu. — Dva obchody.

FRED. BRODEGAR & CO., OMAHA, NEBRASKA. 41—52 Obchod v malém 115 j; 16 ul. Velkoobchod a post. zaslíky 109 sev. 16. ul.

FRANK YUN

vlastní čistě a hojně zásobený řeznický a uzenářský obchod v čís. 2206 jk. 16. ul., Omaha. Bohatý výběr čerstvého masa, nejlepší jakosti a za ceny nejlevnější. Veškeré výrobky uzenářské tisk se té nejlepší pověstí. Objednávky možno učiniti telefonem. Douglas 3422.

Jisté a prospěšné uložení peněz.

Příležitost k zakoupení základního kapitálu společnosti, která zaplatí 2% čtvrtletné dividend — 8 procent ročně.

The Lincoln Telephone and Telegraph Company, sorganisovaná dle zákonů státu Nebraska, jest pod dozorem státní železniční komise, což zajišťuje konservativní vedení a ochranu podílníkům.

Cena zařízení v hotovosti \$1,100,000. — Závodní kapitál vydaný \$600,000. Roční příjem nyní přes \$200,000.

Následující říditelé jsou úspěšnými a konservativními lincolnskými obchodníky.

GEO. E. HASKELL, president Beatrice Creamery Co. A. O. FAULKNER, president Woodmen Accident Ass'n. MARK W. WOODS, president Woods Investment Co. SIMON D. MAYER, president Mayer Bros. JOHN W. M'DONALD, president Lincoln Traction Co. GEO. J. WOODS, pokladník Watson, Woods Bros. & Kelly Co. S. H. BURNHAM, president First National Bank.

W. E. SHARP, president Citizens Railway Co. Royal Highlanders. JOSEPH GRAINGER, Grainger Bros. Co. J. Grainger & Co. CHAS. STUART, bankéř a kapitalista. JOHN T. DORGAN, pres. Lincoln Ice & Cold Storage Co. Whitebreast Coal and Lumber Co. CHAS. J. BILLS, investující bankéř. FRANK H. WOODS, president.

Více než 300 místních podílníků.

Společnost kontroluje a řídí Automatic Telephone System v Lincoln a Lancaster okresu se 7,000 telefonů ve službě a 1,800 mil telefonní poplatkové linie na dlouhou vzdálenost postavené Western Telephone Co.

Zakládající kapitál této společnosti nabízí největší příležitost pro jisté a prospěšné uložení peněz.

Jest jisté. Nepodléhá daním a poskytne dobrý příjem, čtvrtletné splátky. Hledáte-li dobré místo pro uložení peněz, máte-li jakýkoliv přebytečný kapitál, pro který hledáte výhodné a jisté zročení, nejezte-li spokojeni s výsledkem uložení na jiných místech, nechte nás, bychom vám vysvětlili tuto nabídku. Mnoho farmerů mají podíl v této společnosti.

Tato společnost vzrůstá velmi rychle, vynáší se značný přebytek už nyní, a jedinou příčinou prodeje závodního kapitálu je snaha získati peníze

k rozšíření služby, a tak děliti větší výdělkovou sílu společnosti. Pouze malá část poprvé vydaného závodního kapitálu zůstala neprodána. Podíl závodní jsou \$100 každý.

Nikdo nezaplátí méně. Nebylo tu žádného vysokého finančníctví, zvodného kapitálu, žádného nákladu. Každý podíl účastní se platně na každém dollaru, vydělaném společností. Dividendy počítají se ode dne koupě. Počinaje příštím 1. dubnem, společnost bude platiti dividendy na závodní kapitál a sice 2 procenta čtvrtletně — 8 procent ročně.

Pro další informace, přihlašovací listky atd., dopište si poštovním listkem, udavše jasně a správně své jméno.

LINCOLN TELEPHONE AND TELEGRAPH COMPANY.

ÚŘADOVNY: 231 So. 14. St., Lincoln, Neb.

FRANK H. WOODS, president, S. H. BURNHAM, místopresident, C. J. BILLS, tajemník a pokladník, L. E. HURTZ, generální manager, GEO. W. GANN, Traffic manager, M. T. CASTER, superintendent, SETH W. EDDY, finanční zástupce, J. E. BEDNÁŘ, finanční korespondent.